

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

София, 17 юли 2012 г.

Конституционният съд в състав:

Председател:

Евгени Танчев

Членове:

Емилия Друмева
Владислав Славов
Димитър Токушев
Пламен Киров
Красен Стойчев

Георги Петканов
Цанка Цанкова
Румен Ненков
Кети Маркова

при участието на секретар-протоколита Силвия Василева разгледа в закрито заседание на 17 юли 2012 г. конституционно дело № 6/2012 г., докладвано от съдията Румен Ненков.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията на Република България и се намира във фазата на произнасяне по допустимостта на искането по смисъла на чл. 19, ал. 1 от Закона за конституционен съд (ЗКС). Образувано е на 29 юни 2012 г. по искане на 59 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност и несъответствие с международни договори, по които България е страна, на Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (ЗОПДНПИ – обн., ДВ, бр. 38 от 18.05.2012 г.), а в частност и на неговите чл. 1, ал. 2; чл. 2 (в частта „или

административно-наказателното”); чл. 3, ал. 1; чл. 23 (в частта „или за административно нарушение по чл. 24, ал. 1”); чл. 24; чл. 27, ал. 3; чл. 64, т. 2 и чл. 73).

С искането ЗОПДНПИ се оспорва в неговата цялост като противоречащ на конституционната защита на правото на собственост и неприкосновеността на частната собственост по чл. 17, ал. 1 – 3 от Конституцията и предвиждащ недопустимо изключение от предписанието по чл. 17, ал. 5 от Конституцията относно предпоставките за отчуждаване на собственост. Вносителите се позовават и на чл. 57, ал. 1 от Конституцията, поддържайки, че основни човешки права като правото на собственост могат да бъдат ограничавани или отнемани само в случаите, изрично предвидени в основния закон или задължителните за страната норми на международното право. Считат също така, че ЗОПДНПИ не съответства на чл. 1 от Допълнителен протокол № 1 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС – обн., ДВ, бр. 80 от 2.10.1992 г., изм. и доп., бр. 137 от 20.11.1998 г., попр., бр. 97 от 9.11.1999 г.) във връзка с преамбюла и аналогичната разпоредба на чл. 17, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, тъй като предвижда отчуждаване на собственост, което не е възмездно, справедливо и своевременно.

Въведената от ЗОПДНПИ административна процедура за установяване на незаконно придобито имущество (чл. 21-36) е оспорена поради тайния ѝ характер, който според вносителите на искането противоречи на правото на защита по чл. 56 от Конституцията. В искането се поддържа, че същата създава предпоставки за нарушаване на правото на гражданите на личен живот (чл. 32 от Конституцията) и свободата и тайната на кореспонденцията и другите съобщения (чл. 34 от Конституцията), а в тази връзка и за нарушаване на съответните изисквания по чл. 8 от КЗПЧОС. Вносителите намират, че обезсилването на административната процедура лишава от смисъл целия закон.

Наред с искането за установяване на противоконституционност и несъответствие със задължителни за страната международни договори на целия ЗОПДНПИ при условията на евентуалност са оспорени и някои отделни негови разпоредби. В тази насока вносителите твърдят следното:

1. Дефиницията по чл. 1, ал. 2 попада в противоречие с чл. 1 от Допълнителен протокол № 1 към КЗПЧОС.

2. Обявената в чл. 3, ал. 1 цел противоречи на принципите на народния суверенитет по чл. 1, ал. 3 от Конституцията и правовата държава по чл. 4, ал. 1 и 2 от Конституцията.

3. При приемането на чл. 24 не е спазена процедурата по чл. 88, ал. 1 от Конституцията. Освен това материалното съдържание на същата разпоредба е несъвместимо с принципите на правовата държава по чл. 4, ал. 1 и 2 от Конституцията като в тази връзка се оспорват още чл. 2 (в частта „или административно-наказателното“) и чл. 23 (в частта „или за административно нарушение по чл. 24, ал. 1“).

4. Процедурата по чл. 88, ал. 1 от Конституцията е нарушена и при приемането на чл. 27, ал. 3.

5. С разпоредбата на чл. 64, т. 2 се нарушават чл. 17, ал. 3 и 5 от Конституцията и чл. 1 от Допълнителен протокол № 1 към КЗПЧОС, тъй като необосновано се разширява действието на закона по отношение на придобитото имущество от трети лица по възмездни сделки. Същата разпоредба съдържа опит за скрито криминализиране на придобиването на активи от всяко трето лице преди датата на започване на финансовото разследване, което нарушава забраната за налагане на наказание без закон по чл. 7, § 1 от КЗПЧОС.

6. Разпоредбата на чл. 73 създава условия за хаос в правния мир поради очевидния конфликт с максималния десетгодишен срок за придобиване по давност на недвижими имоти, поради което е несъвместима с чл. 17, ал. 1, 3 и 5 от Конституцията.

Искането е допустимо.

Направено е от група лица, които по силата на чл. 150, ал. 1, алт. 1 от Конституцията формират колективен субект, на който е предоставено правото да сезира Конституционния съд.

Спазени са изискванията по чл. 17, ал. 1 от ЗКС и чл. 18 от Правилника за организация и дейността на Конституционния съд (ПОДКС) по отношение на изискуемите форма и мотивираност. Обстоятелството, че по силата на § 16 от ЗОПДНИ влизането в сила на закона е отложено за срок от шест месеца, считано от обнародването му в „Държавен вестник“ – 18.05.2012 г., не съставлява пречка за провеждане на конституционен контрол (чл. 17, ал. 2 от ЗКС).

Конституционният съд не се е произнасял по поставените въпроси (чл. 21, ал. 5 от ЗКС) и разполага с правомощието да се произнесе по тях съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията.

С оглед на предмета на делото и засегнатия правен интерес като страни на основание чл. 21, ал. 1, изр. 1 от ПОДКС следва да се конституират Народното събрание, президентът на Република България, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на финансите, министърът на вътрешните работи, Държавната агенция „Национална сигурност“, Комисията за защита на личните данни, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, главният прокурор, омбудсманът, Висшият адвокатски съвет, Нотариалната камара, Съюзът на юристите в България, фондацията „Български адвокати за правата на човека“, фондацията „Асоциация за европейска интеграция и права на човека“, Институтът „Отворено общество“ – София, Институтът за модерна политика и Българският хелзинкски комитет.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 и т. 4 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от ЗКС, Конституционният съд на Република България

О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА за разглеждане по същество искането на 59 народни представители от 41-то Народно събрание за установяване на противоконституционност и несъответствие с международни договори, по които България е страна, на Закона за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество (обн., ДВ, бр. 38 от 18.05.2012 г.), а в частност и на неговите чл. 1, ал. 2; чл. 2 (в частта „или административно-наказателното“); чл. 3, ал. 1; чл. 23 (в частта „или за административно нарушение по чл. 24, ал. 1“); чл. 24; чл. 27, ал. 3; чл. 64, т. 2 и чл. 73.

КОНСТИТУИРА като заинтересовани страни по делото Народното събрание, президента на Република България, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на финансите, министъра на вътрешните работи, Държавната агенция „Национална сигурност“, Комисията за защита на личните данни, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, главния прокурор, омбудсмана, Висшия адвокатски съвет, Нотариалната камара, Съюза на юристите в България, фондацията „Български адвокати за правата на човека“, фондацията „Асоциация за европейска интеграция и права на човека“, Института „Отворено общество“ – София, Института за модерна политика и Българския хелзинкски комитет.

Допуска като писмени доказателства стенограмите от пленарните заседания за приемане на ЗОПДНПИ, както и от заседанията на Конституционната комисия и заседанията на Седмото Велико народно събрание, свързани с приемането на чл. 17 от Конституцията на Република България.

Да се изискат от Министерството на правосъдието експертните мнения на Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианската комисия) по законопроектите за отнемане в полза на държавата на незаконно придобито имущество.

Преписи от настоящето определение и искането да се изпратят на заинтересованите страни, като бъдат уведомени, че им се предоставя 30-дневен срок да внесат в съда писмени становища и доказателства.

Препис от определението да се изпрати и на вносителите на искането чрез народния представител Георги Терзийски с указание, че в 30-дневен срок могат да изложат допълнителни съображения.

Председател:

 Евгени Танчев